

Asia: VN/32974/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi perusopetuslain muuttamisesta ja siihen liittyvistä laeista

Lausunnonantajan lausunto

Onko oppimisen ja koulunkäynnin tuen kokonaisuudistus tarpeellinen?

Enonkosken kunta näkee oppimisen ja koulunkäynnin tuen kokonaisuudistuksen tarpeellisena, koska nykyinen kolmiportainen tuen järjestelmä on sekava ja keskittyy liikaa hallinnollisiin asiakirjoihin. Lisäksi tehostettu tuki on jäänyt ambivalentiksi alueeksi yleisen ja erityisen tuen väliin eikä se ole päässyt konkretisoitumaan kunnolla.

Onko oppimisen ja koulunkäynnin tuelle määritelty kokonaisrakenne tarkoituksenmukainen?

Jako ennakoiviin ja oppilaskohtaisiin tukitoimiin on pääsääntöisesti tarkoituksenmukainen. Rakenne selkeyttää ja keventää nykyistä järjestelmää. Esityksessä on kuitenkin huomattavissa, että tukitoimet keskittyvät erityisesti oppimisen tukeen ja koulunkäynnin tuki esimerkiksi rakenteellisilla ratkaisuilla tai koulunkäynninohjaajan antamalla tuella jää vähemmälle huomiolle.

Terminologia varhaiskasvatuksesta toisen asteen koulutukseen tulisi olla yhteneväinen, jotta sekaannuksilta vältytään.

Onko ennakoivia tukitoimia koskevat sääntelyehdotukset tarkoituksenmukaisia?

Esityksessä on paljon hyvää. Kuitenkin päätös rajata ennakoivat tukitoimet opettajan antamaan ennakoivaan tukiopetukseen ja erityisopettajan antamaan opetukseen ei ole tarkoituksenmukainen. Esimerkiksi kahden opettajan antama samanaikaisopetus on nykyään merkittävä tuen muoto eikä edellytä erityisopettajan palkkaamista. Tulee huomioida, että jo nyt pätevistä erityisopettajista ja erityisluokanopettajista on pulaa.

Esitetystä säännöksestä myös välittyy kuva, että ennakoivat tukitoimet ovat ensisijaisesti erityisopettajan vastuulla. Kolmiportaisen tuen voimassaolon aikana on kuitenkin tehty laajamittaista kehittämistyötä laajempien pedagogisen tuen keinojen kehittämiseksi sillä periaatteella, että oppimisen ja koulunkäynnin tuki on koko opetushenkilöstön tehtävä. Tämä

pedagoginen tuki, josta kaikki opetusryhmän oppilaat hyötyvät, tulisi olla mukana myös säännösten osana. Muuten on vaarana, että ennakoivat tukitoimet kapeutuvat vain säännösten osana.

Onko oppilaskohtaisia tukitoimia koskevat sääntelyehdotukset tarkoituksenmukaisia?

Oppilaskohtaiset tukitoimet ovat pääsääntöisesti tarkoituksenmukaisia, mutta tässäkin tulisi entistä vahvemmin tulla esille, että oppilaskohtaisilla tukitoimilla tarkoitetaan laajempaa skaalaa kuin nyt säännösten osana määritellyt tukitoimet ovat. Pedagogisilla ja koulupäivän rakenteellisilla ratkaisuilla voidaan tukea oppilasta yhtä lailla kuin nyt esitetyillä tukimuodoilla. Pienryhmäopetuksen ei myös aina tarvitse olla erityisopettajan järjestämää. Sitä voidaan yhtä lailla järjestää myös samanaikaisopetuksena tai koulunkäynninohjaajan antamana työskentelyn tukena kohdennetuille oppilaille.

Esitys oppimäärän rajaamisesta jättää tulkinnanvaraa siinä, voiko rajattua oppimäärää opettaa luokanopettaja tai aineenopettaja vai vastaako rajatun oppimäärän opettamisesta erityisopettaja. Esimerkiksi taito- ja taideaineissa voi olla tilanne, että oppilaalla on fyysinen toimintarajoite, jonka vuoksi oppimäärää tulee rajata, mutta opetus voidaan järjestää osana normaalia opetusryhmää ilman erityisopettajan pienryhmää. Tilanne voi olla samankaltainen myös lukuaineissa eli rajatun oppimäärän opiskelu on mahdollista osana tavallista opetusryhmää ilman erityisopettajan pienryhmää, joten tältä osin säännösesitystä tulee muuttaa.

Käsite vuosiluokkiin sitomattomasta opetuksesta on vakiintunut ja tämä tulisi säilyttää edelleenkin. Esitetty käsite opintokokonaisuuksista on epäselvä.

Esitys oppilaskohtaisia tukitoimia saavien rajaamisesta viiteen / opetusryhmä aiheuttaa kohtuuttomia haasteita pienille opetuksenjärjestäjille. Voi olla tilanne, että ikäluokan koko on esimerkiksi 13 oppilasta. Jos kuusi oppilasta ikäluokasta saisi oppilaskohtaisia tukitoimia, tulisi säännösten mukaan muodostaa kaksi opetusryhmää. Tämä ei ole mitenkään tarkoituksenmukaista ja voi kääntyä itseään vastaan siten, että oppilaalle ei myönnetä hänen etunsa mukaisia oppilaskohtaisia tukitoimia. Parempi ratkaisu olisi rajata ryhmäkokoja muulla tavoin, mutta tämä esitetty säännös on kohtuuton.

Onko tuen asiakirjoja ja hallintopäätöstä koskevat sääntelyehdotukset tarkoituksenmukaisia?

Esitys yksinkertaistaa neljä pedagogista asiakirjaa yhdeksi asiakirjaksi on tarkoituksenmukainen. Selkeämmin tulee vielä ilmaista, että oppilaskohtaisista tukimuodoista päätettäessä tulee menettelyssä noudattaa hallintolain säännöksiä.

Onko teillä täydennettävää esityksen vaikutusarvioihin?

Tähän ei ole täydennettävää.

Onko teillä parannusehdotuksia esitysluonnokseen?

Ammattinimikkeissä kiinnittää huomio koulunkäyntiavustaja. Nykyinen ammattinimike on koulunkäynninohjaaja, mikä on myös ammatillisessa koulutuksessa käytetty ammattinimike.

Opetustoimen kelpoisuusasetuksessa tulee selkeästi käydä ilmi, onko ammatillinen erityisopettaja kelpoinen antamaan erityisopetusta myös muilla kouluasteilla. Tällä hetkellä ei ole toisin kuin opinto-ohjaaja, joka on kelpoinen toimimaan opinto-ohjaajana tai oppilaanohjaajana millä tahansa kouluasteella riippumatta siitä, missä on opinto-ohjaajaksi kouluttautunut. Mainittu kysymys ammatillisen erityisopettajan kelpoisuudesta toimia perusopetuksessa tai lukiokoulutuksessa tulisi ottaa tässä vaiheessa uuteen tarkasteluun.

On myös huomionarvoista, että käsite erityisluokka on vanhahtava ja monin paikoin siitä on luovuttu. Se on myös leimaava. Kun käsite erityinen tuki ollaan tuen muotona poistamassa, tulisi myös käsite erityisluokka ottaa uuteen tarkasteluun.

Voit jättää kommentit lausuntoon myös liitteenä

[lausunto tuen uudistamisesta.pdf](#)

Jaatila Kimmo
Enonkosken kunta - Sivistystoimi